

Nos Medio Ambiente

carmabi

Groep 4

onze vogels

docentenhandleiding

Fonds NME

Natuur- en milieueducatie mogelijk maken

Nos Medio Ambiente (onze omgeving)

Nos Medio Ambiente is een leerlijn natuuronderwijs gericht op de flora en fauna van het eiland Curaçao. De leerlijn richt zich op groep 1 tot en met 8 van het funderend onderwijs.

Met de expertise van de docenten Speciaal Onderwijs is de methode ook goed te gebruiken binnen het Speciaal Onderwijs. Afhankelijk van de samenstelling van de groep kunnen de geschikte onderdelen uit verschillende leerjaren worden gecombineerd.

De lessenserie sluit nauw aan bij de excursies die worden aangeboden door Stichting Carmabi. Het lesmateriaal is ook zonder de educatieve excursies van Carmabi goed te gebruiken.

De methode wordt tweetalig aangeboden.

Aanpak Nos Medio Ambiente

In ieder leerjaar staat een ander thema over onze natuur centraal. Tijdens de educatieve excursies van Carmabi in het Christoffelpark, Savonet en Shete Boka staat in het desbetreffende leerjaar hetzelfde thema centraal.

Als een groep uit een leerjaar deelneemt aan de excursie van Carmabi, is het advies om de excursie tussen les 4 en les 5 van deze lessenserie in te plannen.

Tijdpad

Elke les duurt 10-20 minuten en is door de docent flexibel in te plannen.

Groep 4: Vogels van Curaçao

In groep 4 staan de veel voorkomende vogels van Curaçao centraal. De kinderen leren ze herkennen en benoemen en krijgen informatie over vogels in het algemeen.

Leerdoel: De leerlingen kennen 10 soorten vogels bij naam.
Ze weten waarvoor veren dienen en wat de verschillende vogels eten.
Ook herkennen ze de nesten en poten van vijf verschillende vogels.

Lesmateriaal

Het lesmateriaal behorende bij dit thema bestaat uit een praatplaat, een kwartetspel, werkboekjes voor de leerlingen en een posterserie ter visuele ondersteuning.

De werkboekjes dienen voorafgaand aan de eerste les gekopieerd te worden. Elke leerling krijgt zijn eigen werkboekje. Na afloop van de lessenserie, mag de leerling het werkboekje mee naar huis nemen.

Lesoverzicht

Onderstaand overzicht geeft weer hoe de lessenserie is opgebouwd.

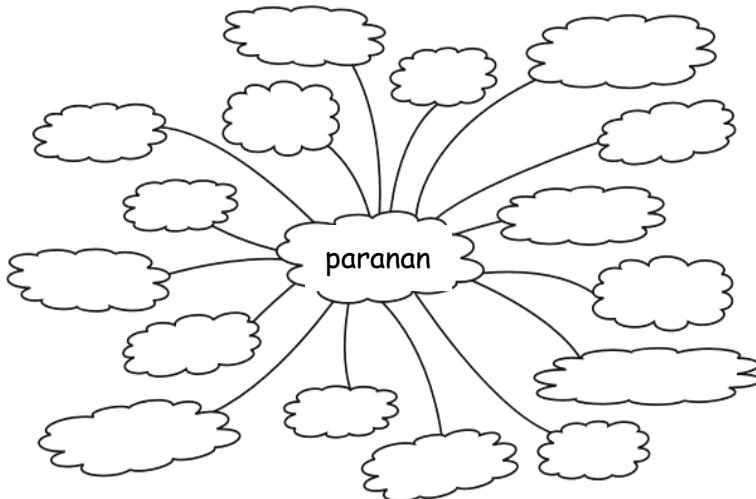
Les 1	Voorkennis activeren	<ul style="list-style-type: none">- Woordweb 'Vogels'- Werkboekje 1 woordweb invullen
Les 2	Introductie Thema 'Vogels'	<ul style="list-style-type: none">- Praatplaat- Werkboekje kft inkleuren
Les 3	Theorie	<ul style="list-style-type: none">- Klassikale theorieles- Werkboekje pagina 2 maken
Les 4	Theorie	<ul style="list-style-type: none">- Voorlees verhaal- Werkboekje pagina 3 maken
Les 5	Zelfstandige verwerking	<ul style="list-style-type: none">- Werkboek en kwartetspel
Les 6	Zelfstandige verwerking	<ul style="list-style-type: none">- Werkboek en kwartetspel
Les 7	Terugblik	<ul style="list-style-type: none">- Klassikaal bespreken

Advies: plan de excursie van Carmabi tussen les 4 en les 5 in.

Les 1: Woordweb

Opdracht 1 in het leerlingwerkboek

Een woordweb maken is een gezamenlijk proces. Als juf of meester ben je de schakel tussen de informatie die de kinderen aandragen en de uitwerking in een woordweb. Door vragen te stellen kan je de wisselwerking tussen wat kinderen denken en de opbouw structureren. Schrijf op het bord in het midden het woord *Vogels* met een cirkel eromheen. Laat de kinderen om en om een woord noemen waar ze aan denken. Beschrijf of teken de genoemde woorden in het woordweb.

Hier ziet u een voorbeeld van een woordweb.

Les 2: Praatplaat (In de bijlage vindt u groter plaatmateriaal)

- Wat zien we op deze tekening?
- Wie herkent er een paar vogels?
- Welke vogels wonen er op Curaçao?
- Wat eten vogels?
- Heb je een lievelingsvogel?
- Welke vogel zien wij hier op het schoolplein wel eens?
- Wat is het grote verschil tussen een mens en een vogel?
- Wie kan er een vogelgeluid nadoen?

Na het gesprek met de praatplaat mogen de kinderen de kaft van het werkboekje inkleuren.

Les 3: Infoblad onze vogels

Opdracht 2 in het leerlingwerkboek

In deze les worden de meest voorkomende vogels van Curaçao besproken. Vertel iets over de vogel zonder de naam te noemen en de kinderen mogen op de plaat (in de bijlage) aanwijzen over welke vogel het gaat.

Troepiaal

De vogel die oranje zijn zijn uitstekende zangvogels die veel verschillende geluiden kunnen maken.

De gele vogel is duidelijk herkenbaar aan de felgekleurde gele veren. Ook het geluid van deze de vogel is opvallend en lijkt een beetje op blaffen van een klein hondje, maar de gele vogel kan

daarnaast ook mooi zingen. In het Papiaments heet de vogel Kachó.

Verskil oranje en gele troepiaal

Het grootste verschil (naast de kleur) is dat de gele troepiaal schuwer is en daardoor wat lastiger te spotten. Verder is het gezang van de gele troepiaal veel minder mooi dan dat van de oranje troepiaal.

Nest gele troepiaal

Bijzonder is verder het nest dat de gele troepiaal maakt. Het zijn namelijk *hangende* nesten, een perfecte manier om de jongen veilig te stellen. De ingang van het nest is bovenin en de doorgang is heel nauw waardoor het nest makkelijk te verdedigen is tegen ei-stelende indringers.

Zwartkopgrasvinkvink - Mòfi

Deze vogel is een onopvallende vogel op Curaçao. Het heeft geen felle tropische kleuren maar als je de vogel wat beter bekijkt zie je dat deze zeker niet saai is. Je kunt goed zien of het om een mannetje of vrouwtje gaat. Mannetjes hebben een donkere kop en zijn verder ook donkerder van kleur met groene tinten terwijl de vrouwtjes lichter en grijs zijn.

Andesmus

Het is een kleine vogel met bruin gestreepte bovenzijde en licht grijze onderzijde. Hij heeft zwarte en grijze strepen op de kop, een rood-bruine kraag en een kleine zwarte vlek op de keel. De lengte van dit vogeltje is ongeveer 14 cm.

Saffraanvink

Het heeft een groengele kruin, oranje wangen en een oranje voorhoofd. De grijsbruine vleugels en staart vertonen een groene glans. De rest van het lichaam is geel.

Suikerdiefje

Het is een zangvogel. Hun voedsel bestaat voornamelijk uit nectar en om deze te bereiken, prikt hij een gaatje in de bloemkelk. Ook vruchten worden gegeten, maar gewoon suiker steelt hij ook, op Curaçao is dat een oude gewoonte van deze vogel.

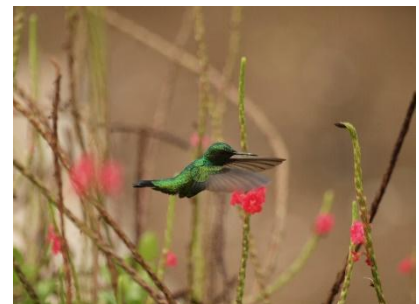
Chuchubi

Deze is 23 cm lang en een van boven grijze vogel en van onderen lichtgrijs/ wit. Verder heeft hij een witte streep boven zijn ogen en een lange zwarte staart met een wit uiteinde. Je kent hem van het liedje... ta kanta, ta fluit

Blenchi

Dit kleine vogeltje laat zich niet makkelijk fotograferen, hij is vaak te snel. Het is gek op gele bloemen, waar je hem vaak kunt aantreffen, als hij al fladderend-zwevend met z'n lange snavel nectar uit de bloemen haalt. Hij weegt ruim 2,5 gram.

Bruine Pelikaan

Is overwegend zilvergrijs met bruin, met een witte of wit-gele kop en een donkerbruine hals. Het is een grote vogel met een lichaamslengte van 100 tot 150 cm en een gewicht van meer dan 3,5 kg. Aan zee zijn ze veelvuldig aanwezig. Van meters hoog nemen ze hun prooi in het water waar en duiken naar beneden.

Prikichi

Het is een papegaaiachtige heeft een groenachtig bruine kop met wat geel bij het oog. De rug en de vleugels is groen en aan de onderkant van het lichaam is de kleur lichter groen. In de vleugels komt er ook een beetje blauw voor en de snavel van de parkiet is grijs/zwart.

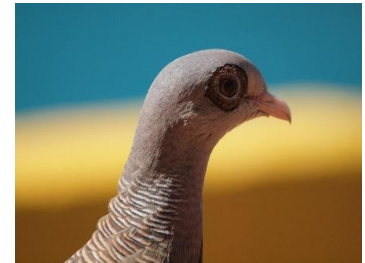

Warawara

De bekendste roofvogel die voorkomt op Curaçao. Voelt zich goed thuis op droge terreinen met doornstruiken en cactussen. Je ziet hem boven heuvels of boven de oceaan zweven, maar vaak loopt hij ook op de grond om voedsel te zoeken. Het is een aaseter die bijvoorbeeld hagedissen en muizen eet, maar ook kadavers van grotere dieren als wilde geiten.

Alablanka

Zoals de naam al aangeeft valt deze duif vooral op door zijn bijzondere ogen, of beter gezegd: de donkere band om zijn ogen. De naaktoogduiven zijn niet schuw en scharrelen veelal rond in de buurt van mensen, vooral als die aan het eten zijn. Je treft ze daarom veel aan op terrassen en op het strand.

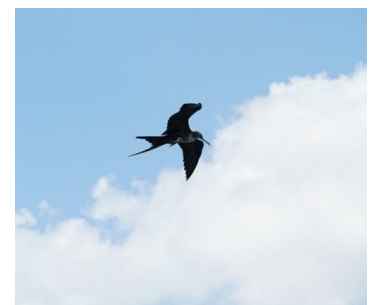

Totolika

Het is een kleine duivensoort. Deze duif leeft meestal op de grond, maar ze kunnen wel vliegen (ook al doen ze dat weinig). De musduif kan 15 tot 18 centimeter groot worden en heeft een geel-oranje snavel met een zwart puntje. Ze scharrelen veel rond in de buurt van mensen, zoals op het strand. Je ziet ze vaker lopen/huppelen dan vliegen.

Fregatvogel

Ze zijn ruim een meter lang en hebben een spanwijdte van meer dan twee meter. Ondanks deze grote vleugels is de fregatvogel vrij licht en daardoor goed in staat tot zweven en vliegen. De mannetjes hebben een roodgekleurde keelzak die ze kunnen "opblazen". De vrouwtjes hebben een witte vlek op de borst. Je ziet ze vaak boven zee cirkelen.

Kerkuil

Deze vogel zal je niet vaak zien. Het is een nachtdier. Als hij vliegt kan je hem bijna niet horen. En dat is natuurlijk heel handig als je op muizen, ratten en andere nachtdieren jaagt. Als je geluk hebt het dier te zien en het dier net over een lichtje heen vliegt, is zijn mooie witte onderkant goed te zien. Van boven is hij goudbruin van kleur. Wat erg opvallend is, is zijn hartvormige gezicht.

Flamingo

Met hun lange poten hebben ze een lengte van 140 tot 175 centimeter.

Het dier heeft niet alleen een lange nek maar ook hele lange oranjeroze poten. Tussen de tenen zitten zwemvliezen. Op zijn kop zit de snavel die een beetje de vorm van een banaan heeft.

De kinderen maken werkblad 2 in het werkboekje. Schrijf de juiste vogelnaam bij de foto.

Les 4: De flamingo

Opdracht 3 in het leerlingwerkboek

voorleestekst

Je kent ze vast wel, die mooie grote knalroze vogels die je heel vaak ziet lopen door het water van binnenwateren en zoutpannen. Als je bijvoorbeeld bij Jan Kok komt kun je vaak groepen van deze vogels zien. Ze lopen op hele lange dunne poten, hebben een dikke zwarte kromme snavel en zodra je iets te dichtbij komt, lopen ze heel bedachtzaam en heel rustig van je weg.

De flamingo is een hele populaire vogel, niet alleen op ons eiland maar zeker ook op ons buureiland Bonaire waar nog veel meer van deze vogels zijn. Het dier is daar zo populair dat zelfs het vliegveld van Bonaire naar ze is vernoemd: Flamingo Airport. De oorspronkelijke naam voor de flamingo op onze eilanden is: Chogogo.

Vogels

Flamingo's zijn vogels. Net als bijna alle vogels kunnen flamingo's vliegen. En dat kunnen ze heel goed, want de flamingo kan in 1 avond heel ver vliegen. Sommige flamingo's die op onze eilanden wonen verwisselen nogal eens van eiland. De ene dag zitten ze op Bonaire, de andere dag op Curaçao en weer een andere dag in Venezuela. Ook leggen flamingo's, net als andere vogels, eieren om zich voort te planten.

Lichaamsbouw

Flamingo's hebben een lengte van 140 tot 175 centimeter. Hier is de kop en de nek bijgeteld, die samen een lengte van ongeveer 63 tot 86 centimeter hebben. Zoals bij veel andere dieren, zijn de mannetjes flamingo's groter dan de vrouwtjes. Het dier heeft niet alleen een lange nek maar ook hele lange oranjeroze poten. Tussen de tenen zitten zwemvliezen. Op zijn kop zit de snavel die een beetje de vorm van een banaan heeft. De twee ogen zijn klein en hebben een lichtgele kleur.

Gewoonten en eetgewoonten

Flamingo's leven in Saliña's (ondiepe, grote, zoute lagunes) of meren. Het zijn enorm sociale dieren. Dat wil zeggen dat je ze bijna nooit in hun eentje zult zien maar altijd in grote groepen bij elkaar.

Het is heel grappig om een flamingo voedsel te zien zoeken. Hij heeft daar namelijk verschillende manieren voor. Zo kan hij zijn voedsel al lopend zoeken. Dan zie je ze lopen in de zoutpannen met hun kop onder water of met hun snavel water scheppen aan de oppervlakte van het water. Ook kun je ze wel eens zwemmend hun voedsel zien zoeken en heel soms doen ze dat zelfs ondersteboven.

De snavel van het dier is een heel ingenieus instrument. De snavel zelf vormt samen met de tong van het dier een soort filtersysteem. Als het dier naar voedsel zoekt, zuigt hij water door zijn bek naar binnen waarbij de voedseldeeltjes door het filtersysteem uit het water worden gefilterd. Deze voedseldeeltjes bestaan onder andere uit kleine pekelkreeftjes, slakjes, larven van zoutvliegen en andere kleine diertjes en plantjes. Ook hebben flamingo's net als wij drinkwater nodig. Als drinkwater gebruiken ze zeewater. Tijdens regenbuien kunnen ze ook regenwater tussen hun veren opvangen en drinken. Daar komt ook nog bij dat de urine van vogels een soort witte pasta is. Er zit bijna geen water bij, zoals de plas die wij doen in de toilet. Op deze manier kunnen ze het zout (van het zeewater en hun voedsel) en andere afvalstoffen kwijt raken zonder dat ze veel water verliezen.

Wist je dat...?

Waarschijnlijk heb je je heel vaak afgevraagd hoe het komt dat flamingo's zo'n mooi roze kleurtje hebben en houden. Die roze kleur krijgt het dier van zijn voedsel. Hij eet namelijk graag pekelkreeftjes en die kreeftjes hebben zelf ook een roze kleur. De flamingo eet zoveel van deze kreeftjes dat de kleur in zijn veren terecht komt. Eet dus zelf niet teveel kreeftje.

De kinderen maken nu zelfstandig werkblad 3 de letter F

Les 5 Zelfstandig werken

Kwartetspel

Opdracht 4 en 5 in het leerlingwerkboek

Benodigheden Kwartetspel

Vier leerlingen spelen het kwartetspel. De rest van de groep start met werkblad 4. Hebben ze die af gaan ze zelfstandig door met werkblad 5. Als er een winnaar is bij het kwartetspel, wordt er een nieuw viertal aangewezen (die nog niet aan de beurt zijn geweest).

Werkblad 4: Begrijpend lezen

Info over de struisvogelfarm met 5 vragen. Laat de kinderen dit werkblad zelfstandig maken. Ter afsluiting kan het werkblad klassikaal besproken worden.

1. *Uit welk werelddeel komt de struisvogel?* **Afrika**
2. *Vul in: Een struisvogel is de **grootste, zwaarste en snelste** vogel ter wereld.*
3. *Wat moet er op regel 7 worden ingevuld?* **c. tenen**
4. *Op welke plaatsen op de struisvogel zijn lichaam is hij kaal?* **Nek en poten**
5. *Naar wie verwijst 'ze' op regel 12?* **De Struisvogels**

Werkblad 5: Redactiesommen

Rekensommen over onze vogels. Bespreek de antwoorden klassikaal of in tweetallen.

1. 19 schroeven
2. 4 Troepiaals
3. 12 Fregatvogels
4. 14 vogels
5. 7 uur
6. 10 vogels
7. 26 gulden
8. 22 kilometer

Les 6 Zelfstandig werken

Kwartetspel

Opdracht 6 en 7 van het leerlingwerkboek

Benodigdheden Kwartetspel en kleurpotloden

Vier leerlingen spelen het kwartetspel. De rest van de groep start met werkblad 6. Hebben ze die af gaan ze zelfstandig door met werkblad 7. Als er een winnaar is bij het kwartetspel, wordt er een nieuw viertal aangewezen (die nog niet aan de beurt zijn geweest).

Werkblad 6: Tekening op nummer

Trek een lijn van nummer 1 door tot nummer 53. Ben je klaar kleur de tekening in.

Werkblad 7: Versje met een tekenopdracht

Laat de kinderen eerst te tekst lezen waarna ze de tekenopdracht mogen maken.

Les 7 Terugblik

Klassikaal bespreken. Voorbeelden van vragen die aan de leerlingen gesteld kunnen worden zijn:

Wat heb je geleerd?

Wat vond je leuk?

Wat vond je minder leuk?

Wat wil je nog graag leren over dit onderwerp? Hoe ga je dit aanpakken?